

РОЗВИТОК СФЕРИ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ В УКРАЇНІ: РЕЗУЛЬТАТИ РЕФОРМ

Осьмірко І.В., к.е.н., доцент,

Синиця Т.В., к.е.н., доцент

Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди

Досвід функціонування промислово розвинених країн свідчить, що сучасна економічна система передбачає активну участь держави в економічних процесах і як суб'єкта ринкових відносин, і як регулюючого органу. В рамках реалізації функцій із регулювання економіки держава намагається сформувати сприятливі умови для розвитку підприємницького середовища, збільшення обсягів інвестицій, виробництва, зайнятості та доходів зайнятих в економіці. Одним із важливих інструментів впливу держави на економічну систему та її динаміку є застосування публічних закупівель, які здатні суттєво впливати на обсяги виробництва, зайнятості, структурну перебудову економіки та на конкурентне середовище. Враховуючи важливість вибору ефективної комбінації інструментів впливу на економіку України з метою підтримки конкуренції зазначений напрям дослідження на наш погляд є актуальним.

Публічні закупівлі забезпечують розвиток та функціонування стратегічних галузей економіки, системи національної безпеки, охорони здоров'я, освіти, науки, культури, фізичної культури і спорту, дотримання порядку і т. ін. За допомогою публічних закупівель державний сектор здатен задовільнити свої потреби в товарах, роботах та послугах за рахунок виділених бюджетних коштів. Інститут публічних закупівель дає можливість державі за допомогою залучення приватного сектора надати суспільству всі необхідні соціальні послуги. Таким чином, повноцінне виконання державою своїх функцій та нормальне функціонування суспільства є неможливим без наявності публічних закупівель.

Формування та реалізація державної політики у сфері публічних закупівель здійснюється за такими напрямками: формування державної політики та нормативно-правове регулювання сфери публічних закупівель, розвиток електронної системи закупівель, професіоналізація сфери публічних закупівель, консультування та наповнення узагальненими відповідями інформаційного ресурсу з питань закупівель, міжнародна діяльність.

Міністерство економіки України є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері публічних закупівель.

Департамент сфери публічних закупівель, як самостійний структурний підрозділ апарату Міністерства економіки, тісно співпрацює з міжнародними організаціями та світовими партнерами, провідними з яких є: Організація економічного співробітництва та розвитку (OECD), Світовий Банк (WB), Європейський Банк Реконструкції та Розвитку (EBRD).

Реформа публічних закупівель в Україні розпочалась у лютому 2015 році з пілотного проекту і введенням в дію Закону України "Про публічні закупівлі",

який забезпечив початок переведення закупівель в електронний формат через електронну систему закупівель ProZorro. [1] Після підписання Угоди про асоціацію з ЄС та запровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС, Україна зобов'язалась гармонізувати національне законодавство у сфері державних закупівель до acquis Європейського Союзу.

В рамках процесу гармонізації з європейськими стандартами в 2020 році відбулися зміни в Законі України «Про публічні закупівлі». Основними нововведеннями якого є: нові підходи до оскарження процедур закупівель, 24 години на виправлення помилок, впровадження уповноважених осіб (2022 рік), впровадження електронних каталогів «як частини функціоналу ЦЗО», спеціальні умови для консорціумів та асоціацій, введення обов'язкової спрощеної процедури для заповорогових закупівель. можливість взаємного доступу суб'єктів господарювання до ринку та низку інших важливих новацій.

З метою вдосконалення української системи закупівель "ProZorro" розпочато проєкт "E-Procurement", що фінансується Міністерством економіки та фінансів Республіки Корея. Метою проєкту є обмін знаннями щодо функціонування корейської системи електронних закупівель KONEPS та розробка пропозицій удосконалення системи електронних закупівель "Прозорро".

Стратегічним напрямом використання закупівель в сфері соціальної та екологічної політики держави є реалізація Проєкту Світового Банку "Розвиток зелених державних закупівель в Україні", що фінансується за рахунок Цільового фонду SECO (Швейцарія). ЄС розглядає «зелені» публічні закупівлі як невід'ємну частину конкурентної політики та чесної конкуренції. Впровадження зелених закупівель є потужним інструментом для стимулювання інновацій та розробки нових продуктів, послуг та товарів з підвищеною екологічною ефективністю. В рамках Проєкту планується розробка методології зелених публічних закупівель, визначення типових екологічних критеріїв для оцінки життєвого циклу, які повинні підтвердити "екологічність" продукції.

Посилення системи публічних закупівель та забезпечення її ефективного функціонування в Україні на основі прозорості, доступності, стійкості і конкурентоспроможності стало головною метою Проєкту технічної допомоги "Підтримка реформи публічних закупівель в Україні", що розпочав роботу в 2021 році за підтримки ЄС. Метою проєкту є подальше вдосконалення системи електронних закупівель, посилення інституційного та організаційного потенціалу для професіоналізації фахівців з публічних закупівель та комунікації з учасниками ринку публічних закупівель.

Участь України в програмах розвитку комерційного права, економічного співробітництва та розвитку, партнерство відкритого контракування, що спрямоване на відкриття та трансформацію публічних закупівель у всьому світі, забезпечили обмін передовим досвідом та міжнародною практикою в сфері публічних закупівель.

Література:

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25.12.2015 № 922-VIII/ВР.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text> (дата звернення:

18.10.2021).

2. Міжнародна діяльність у сфері публічних закупівель. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/MoreDetails?lang=uk-UA&id=274b77ed-ad89-446f-83f5-7686f44827bd&title=UgodaSotProDerzhavniZakupivli-wtoGpa-&isSpecial=true> (дата звернення: 18.10.2021).

АНАЛІЗ СТРАТЕГІЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ ЗА УМОВИ ІНТЕГРАЦІЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

*Отенко І.П., д.е.н., професор,
Кармалія Д. М.*

Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця

Сьогодні теорія національної безпеки знаходиться на етапі активного формування та динамічного розвитку. Українська політична практика засвідчує, що технологія реалізації доктрин, стратегій, концепцій і програм державної політики у сфері національної безпеки об'єктивно має інтегрувати всі компоненти політичної активності держави і базуватися на ґрунтовних теоретичних засадах та історичному досвіді. Наразі формування та реалізація в Україні державної політики національної безпеки є основою ефективного управління суспільством, що трансформується.

Для зрозуміння концепції національної безпеки України, необхідно розглянути зміст цієї категорії та її правову основу. Системи захисту інтересів держави є головний чинник функціонування національної безпеки.

У сучасній науковій літературі національна безпека розглядається як стан захищеності державного суверенітету, територіальної цілісності, демократичного конституційного ладу та інших національних інтересів України від реальних та потенційних загроз. На думку О. Л. Хилько національна безпека є одним з ключових понять сучасної політичної науки [1].

Для того, щоб визначити практичну значимість наявних дефініцій слід звернутися до нормативно-правової бази. Правова основа національної безпеки відповідно до пункту 17 частини першої статті 92 Конституції України Закон «Про основи національної безпеки України» визначає основні засади державної політики, спрямованої на захист національних інтересів і гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх і внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності [3].

Відповідно до п. 17 ч. 1 ст. 92 Конституції України основи національної безпеки України регламентує однойменний Закон від 19 червня 2003 року № 964 [4], який визначає головні засади державної політики, спрямованої на захист національних інтересів та гарантування в Україні безпеки особи, суспільства і держави від зовнішніх та внутрішніх загроз в усіх сферах життєдіяльності.

Тож, згідно до нормативно-правових актів України визначено, що національна безпека – захищеність життєво важливих інтересів людини і